

TEXTE ADOPTATE

P8_TA(2017)0442

Situația statului de drept și a democrației în Polonia

Rezoluția Parlamentului European din 15 noiembrie 2017 referitoare la situația statului de drept și a democrației în Polonia (2017/2931(RSP))

Parlamentul European,

- având în vedere tratatele UE, în special articolele 2, 3, 4, 6 și 7 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE),
- având în vedere Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene,
- având în vedere Constituția Republicii Polonia,
- având în vedere Convenția europeană a drepturilor omului și jurisprudența aferentă a Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO),
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 11 martie 2014, intitulată „Un nou cadru al UE pentru consolidarea statului de drept” (COM(2014)0158),
- având în vedere Rezoluția sa din 13 aprilie 2016 referitoare la situația din Polonia¹,
- având în vedere Rezoluția sa din 14 septembrie 2016 referitoare la evoluțiile recente din Polonia și la impactul acestora asupra drepturilor fundamentale prevăzute în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene²,
- având în vedere Recomandarea Comisiei din 21 decembrie 2016³ privind statul de drept, care completează Recomandarea sa din 27 iulie 2016, ținând seama de cele mai recente evoluții în Polonia în lumina numirii unui nou președinte al Curții Constituționale,

¹ Texte adoptate, P8_TA(2016)0123.

² Texte adoptate, P8_TA(2016)0344.

³ Recomandarea (UE) 2017/146 a Comisiei din 21 decembrie 2016 privind statul de drept în Polonia, care vine în completarea Recomandării (UE) 2016/1374 (JO L 22, 27.1.2017, p. 65).

- având în vedere a treia recomandare a Comisiei din 26 iulie 2017¹ privind statul de drept, în care acesta își exprimă profunda îngrijorare în ceea ce privește proiectul de reformă a sistemului judiciar din Polonia, care, conform evaluării Comisiei, amplifică amenințarea sistemică la adresa statului de drept din Polonia, deja identificată în procedura privind statul de drept, inițiată de Comisie în ianuarie 2016,
- având în vedere răspunsul guvernului polonez din 20 februarie 2017, care respinge ideea că există o amenințare sistemică la adresa statului de drept în Polonia și răspunsul guvernului polonez din 29 august 2017, care respinge obiecțiile Comisiei privind reformele în sistemul judiciar și contestă competența acesteia de a evalua sistemul de justiție,
- având în vedere procedurile de constatare a neîndeplinirii obligațiilor lansate de Comisie împotriva Poloniei, inclusiv procedura din 29 iulie 2017 și avizul motivat din 12 septembrie 2017 referitor la Legea privind organizarea instanțelor ordinare, care a declarat că legea poloneză este incompatibilă cu dreptul Uniunii, în special cu articolul 157 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Directiva 2006/54/CE privind egalitatea de gen în ocuparea forței de muncă și articolul 19 alineatul (1) din TUE, citit în coroborare cu articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a UE,
- având în vedere schimburile de opinii care au avut loc în cadrul Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne cu prim-vicepreședintele Comisiei, Frans Timmermans, la 22 martie, 31 august și 6 noiembrie 2017,
- având în vedere schimbul de opinii care a avut loc la reuniunile Consiliului Afaceri Generale din 16 mai 2017 și din 25 septembrie 2017 privind statul de drept în Polonia,
- având în vedere avizul din 14 octombrie 2016 al Comisiei de la Veneția cu privire la legea privind Curtea Constituțională, precum și declarația din 24 ianuarie 2017 a președintelui Comisiei de la Veneția, în care acesta își exprimă profunda îngrijorare cu privire la „înărutățirea situației” din Polonia,
- având în vedere eliminarea la 18 mai 2017 de pe site-ul web al Curții Constituționale și din baza sa de date legislativă online a următoarelor trei hotărâri: 9 martie 2016, K 47/15 (în care se declară că modificările adoptate de parlament la legea cu privire la Curtea Constituțională sunt neconstituționale), 11 august 2016, K 39/16 (în care se contestă legalitatea principalelor dispoziții din al doilea act de modificare a funcționării Curții Constituționale) și 7 noiembrie 2016, K 44/16 (privind legalitatea desemnării președintelui și a vicepreședintelui Curții Constituționale),
- având în vedere adoptarea în iunie și iulie 2017 de către Parlamentul polonez a patru legi de reformare a sistemului judiciar, și anume: legea de modificare a Legii privind Școala Națională de Magistratură și Parchetul, Legea privind organizarea instanțelor ordinare, precum și anumite alte legi („Legea privind Școala Națională de Magistratură”); legea de modificare a Legii privind Consiliul Național de Magistratură și Parchetul și a altor legi („Legea privind Consiliul Național de Magistratură”); legea

¹ Recomandarea (UE) 2017/1520 a Comisiei din 26 iulie 2017 privind statul de drept în Polonia, care vine în completarea Recomandărilor (UE) 2016/1374 și (UE) 2017/146 (JO L 228, 2.9.2017, p. 19).

de modificare a legii privind organizarea instanțelor ordinare („Legea privind organizarea instanțelor ordinare”) și legea privind Curtea Supremă, care a ridicat probleme serioase în ceea ce privește încălcarea separării puterilor și sfârșitul independenței sistemului judiciar,

- având în vedere scrisoarea Președintelui Parlamentului European din 18 iulie 2017, în care se menționează preocupările exprimate de marea majoritate a liderilor grupurilor politice din Parlament cu privire la legile adoptate pentru reformarea sistemului judiciar,
- având în vedere decizia președintelui polonez din 27 iulie 2017 de a se opune prin veto la două legi controversate, adoptate de parlamentul polonez la începutul lunii respective și care amenințau serios independența sistemului judiciar în Polonia,
- având în vedere cele două propuneri realizate de către președintele Poloniei privind Consiliul Național de Magistratură și Curtea Supremă, care ridică preocupări cu privire la măsura în care acestea sunt în conformitate cu Constituția Poloniei, și care nu abordează problemele legate de separarea puterilor sau independența sistemului judiciar,
- având în vedere decizia Curții Constituționale poloneze din 24 octombrie 2017 care s-a pronunțat că normele pentru alegerea președinților Curții Supreme și ai Adunării Generale a judecătorilor Curții Supreme sunt neconstituționale,
- având în vedere ordinul temporar emis de Curtea de Justiție a UE, la 27 iulie 2017, în cauza C-441/17, de încetare a exploatărilor forestiere la scară largă din pădurea Bialowieza, care nu a fost pus în aplicare de către guvernul polonez, și temerile că exploatarea în continuare ar provoca un „prejudiciu grav și ireparabil” pădurii, în timp ce instanța lucrează la acest caz,
- având în vedere ordonanța privind măsurile provizorii din 8 iunie 2017 emisă de Curtea Europeană a Drepturilor Omului privind oprirea returnărilor expeditivă în Belarus, având în vedere propunerile ministrului polonez de interne, prezentate în ianuarie 2017, de modificare a Legii privind străinii, care ridică probleme în ceea ce privește compatibilitatea lor cu legislația europeană și internațională,
- având în vedere Legea privind adunările publice, astfel cum a fost modificată în decembrie 2016, care permite limitări excesive ale dreptului de întrunire, inclusiv acordarea priorității așa-numitelor „întruniri periodice/ciclice” consacrate evenimentelor patriotice, religioase și istorice și posibilitatea autorităților de a interzice contrademonstrații,
- având în vedere Legea privind Institutul Național pentru Libertate - Centrul pentru Dezvoltarea Societății Civile din 15 septembrie 2017, care plasează sub controlul guvernului accesul la finanțare publică al organizațiilor societății civile, inclusiv din fonduri UE, ridicând astfel preocupări în ceea ce privește finanțarea adecvată a ONG-urilor, inclusiv, printre altele, a organizațiilor pentru drepturile femeilor,
- având în vedere rapoartele ONG-urilor internaționale în privința statului de drept și a drepturilor fundamentale în Polonia, inclusiv raportul Amnesty International din 19 octombrie 2017 intitulat „Poland: On the streets to defend human rights”(„Polonia: pe stradă pentru a apăra drepturile omului”) și raportul organizației Human Rights Watch din 24 octombrie 2017, intitulat „Eroding Checks and Balances - Rule of Law and

Human Rights Under Attack in Poland”(„Erodarea controlului și echilibrului democratic - statul de drept și drepturile omului, atacate în Polonia”),

- având în vedere avizele OSCE/ODIHR din 5 mai 2017 privind proiectele de amendamente la Legea privind Consiliul Național al Magistraturii și la alte legi din Polonia; din 22 august 2017 privind proiectul de lege al Poloniei privind Institutul libertății naționale – Centrul pentru Dezvoltarea Societății Civile; și din 30 august 2017 cu privire la anumite dispoziții ale proiectului de lege privind Curtea Supremă din Polonia, care au subliniat faptul că dispozițiile propuse sunt în mod inerent incompatibile cu standardele internaționale și angajamentele asumate în cadrul OSCE;
 - având în vedere observațiile finale cu privire la cel de al șaptelea raport periodic al Poloniei, adoptat de Comitetul pentru Drepturile Omului al ONU la 31 octombrie 2016, prin care s-a solicitat Poloniei să ia măsuri pentru a proteja independența Curții Constituționale și a sistemului judiciar, precum și să definească mai precis infracțiunea de terorism, pentru a crea garanții împotriva abuzurilor;
 - având în vedere intervenția Canadei din 9 mai 2017 la Consiliul pentru Drepturile Omului al ONU în cadrul evaluării periodice universale a Poloniei și scrisoarea din 23 octombrie 2017 adresată de Înaltul Comisar al ONU pentru Drepturile Omului în Polonia,
 - având în vedere observațiile preliminare privind vizita oficială în Polonia din 27 octombrie 2017 a Raportorului special al ONU privind independența judecătorilor și a avocaților, care și-a exprimat îngrijorarea cu privire la starea de independență a sistemului judiciar în Polonia,
 - având în vedere Rezoluția 2188 (2017) din 11 octombrie 2017 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, intitulată „Noi amenințări la adresa statului de drept în state membre ale Consiliului Europei: exemple selectate”,
 - având în vedere protestele în masă repetate împotriva politicilor guvernamentale și legislative, inclusiv „Protestul negru” din octombrie 2016, care a împiedicat o modificare la legea actuală privind avortul, „Marșul libertății” din 6 mai 2017, precum și protestele din iulie 2017 care au avut loc în urma adoptării legilor de reformare a sistemului judiciar,
 - având în vedere legea din iunie 2017 care limitează accesul femeilor și fetelor la pilulele contraceptive de urgență, având în vedere fișa informativă a OMS din iunie 2017, potrivit căreia pilula contraceptivă de urgență este sigură și care recomandă ca aceasta să fie pusă la dispoziție în cadrul asistenței medicale din domeniul sănătății reproductive, având în vedere Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 7 ianuarie 2015 de modificare a autorizației de comercializare a „ellaOne - ulipristal acetat”, medicament de uz uman, acordată prin Decizia C(2009)4049,
 - având în vedere articolul 123 alineatul (2) din Regulamentul său de procedură,
- A. întrucât Uniunea se întemeiază pe valorile respectului pentru demnitatea umană, libertate, democrație, egalitate, statul de drept, precum și pentru drepturile omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților; întrucât aceste valori sunt comune statelor membre într-o societate caracterizată prin pluralism, nediscriminare,

toleranță, justiție, solidaritate și egalitate între femei și bărbați; întrucât aderarea la aceste valori a fost aprobată de poporul polonez la referendumul care a avut loc în 2003;

- B. întrucât articolul 9 din Constituția Poloniei statuează că Republica Polonă respectă legislația internațională a cărei aplicare este obligatorie în ceea ce o privește;
- C. întrucât UE funcționează pe baza prezumției de încredere reciprocă, și anume că statele membre acționează respectând democrația, statul de drept și drepturile fundamentale, consacrate în Convenția europeană a drepturilor omului și în Carta drepturilor fundamentale;
- D. întrucât statul de drept este una dintre valorile comune pe care este fondată Uniunea și întrucât Comisia, împreună cu Parlamentul și cu Consiliul, sunt responsabile, în temeiul tratatelor, să garanteze respectarea statului de drept, ca valoare fundamentală a Uniunii, și să garanteze că se respectă legislația, valorile și principiile Uniunii;
- E. întrucât printre aceste principii se numără: legalitatea, care implică un proces transparent, responsabil, democratic și pluralist de adoptare a legilor; securitatea juridică; interzicerea caracterului arbitrar în exercitarea competențelor executive; instanțe independente și imparțiale; un control jurisdicțional efectiv, cu respectarea deplină a drepturilor fundamentale și egalitatea în fața legii;
- F. întrucât independența sistemului judiciar este consacrată la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale și la articolul 6 din Convenția europeană a drepturilor omului și reprezintă o cerință esențială a principiului democratic al separării puterilor în stat, care este reflectat și la articolul 10 din Constituția Poloniei;
- G. întrucât libertatea de asociere ar trebui protejată; întrucât societatea civilă dinamică și mass-media pluralistă joacă un rol vital în promovarea unei societăți deschise și pluraliste, în participarea cetățenilor la procesul democratic și în consolidarea răspunderii guvernelor; întrucât ONG-urile ar trebui să fie finanțate în mod corespunzător;
- H. întrucât faptul că guvernul polonez a refuzat să execute ordinul Curții de Justiție a UE privind exploatarea forestieră în pădurea Bialowieza și că a refuzat să respecte ordinele provizorii ale Curții Europene a Drepturilor Omului în materia returnărilor în Belarus sunt simboluri vizibile că Polonia nu respectă tratatele UE;
- I. întrucât zeci de protestatari s-au confruntat cu procedurile prevăzute în Codul privind infracțiunile minore și, în unele cazuri, în Codul penal; întrucât se pare că peste 300 de persoane au fost convocate de poliție în legătură cu participarea lor la protestele din octombrie 2017;
- J. întrucât, potrivit Cartei drepturilor fundamentale, Convenției europene a drepturilor omului și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, sănătatea sexuală și reproductivă a femeilor este legată de mai multe drepturi ale omului, inclusiv de dreptul la viață și la demnitate, dreptul de a nu fi supus unor tratamente inumane sau degradante, dreptul de acces la asistență medicală, dreptul la viață privată, dreptul la educație și interzicerea discriminării, așa cum se reflectă și în Constituția Poloniei;
- K. întrucât privarea de acces la servicii legate de sănătatea sexuală și reproductivă și la drepturile conexe, inclusiv la avortul legal și în condiții de siguranță, reprezintă o

încălcarea a drepturilor fundamentale ale femeilor; întrucât Comitetul ONU pentru Drepturile Omului a invitat Polonia să se abțină de la a adopta orice reformă legislativă care ar reprezenta un regres în raport cu legislația deja restrictivă privind accesul femeilor la avortul legal și în condiții de siguranță; întrucât Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a pronunțat împotriva Poloniei în mai multe cauze, din cauza interpretării restrictive a acestui drept de către Polonia,

1. subliniază că este de importanță fundamentală să se respecte valorile europene comune enumerate la articolul 2 din TUE și în Constituția Poloniei și să se garanteze drepturile fundamentale prevăzute de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene;
2. își reiterează poziția exprimată în rezoluțiile sale din 13 aprilie 2016 și din 14 septembrie 2016; își reiterează, în special, îngrijorarea cu privire la evoluțiile legislative rapide care au loc în multe domenii fără consultări corespunzătoare și fără posibilitatea unui control constituțional independent și legitim, existând astfel riscul subminării sistematice a drepturilor fundamentale ale omului, controlului și echilibrului democratic și statului de drept; își reiterează, în special, îngrijorarea în ceea ce privește astfel de schimbări în domeniile mass-mediei publice, dreptului penal, legislației privind poliția, dreptului funcției publice, legislației privind combaterea terorismului, legislației privind ONG-urile, dreptului de azil, libertății de întrunire și drepturilor femeilor;
3. regretă intens și cu tot mai multă îngrijorare faptul că nu s-a găsit nicio soluție de compromis la problema fundamentală a funcționării corespunzătoare a Curții Constituționale (independența și legitimitatea acesteia, precum și publicarea și executarea tuturor hotărârilor acesteia), fapt care subminează grav Constituția Poloniei, democrația și statul de drept în Polonia; subliniază cu profund regret faptul că guvernul polonez refuză să ia în considerare criticile constructive provenind din partea cetățenilor Poloniei și din partea instituțiilor naționale, internaționale și ale UE, precum și faptul că nu au fost anunțate acțiuni pentru a răspunde acestor preocupări;
4. își exprimă profunda îngrijorare cu privire la reformularea legislației privind puterea judecătorească din Polonia, în ceea ce privește în special potențialul acestor schimbări de a submina din temelii independența sistemului judiciar și de a slăbi statul de drept în Polonia;
5. ia act de faptul că, la 27 iulie 2017, Președintele Duda și-a exercitat dreptul de veto față de două legi controversate adoptate de parlamentul polonez ca fiind incompatibile cu Constituția Poloniei, afirmând că aceste legi amenință grav independența sistemului judiciar din Polonia; solicită o dezbateră amplă despre reforma sistemului judiciar, care să aibă loc la nivel național și cu participarea tuturor părților interesate relevante, reformă care ar trebui să respecte statul de drept și să fie în conformitate cu dreptul UE și cu standardele europene privind independența judiciară; îl invită pe președintele polonez să nu semneze legi noi, cu excepția cazului în care acestea garantează în totalitate independența sistemului judiciar;
6. sprijină recomandările privind statul de drept emise de către Comisie, precum și procedurile de constatare a nefinalizării obligațiilor inițiate de Comisie împotriva Poloniei pentru încălcarea dreptului UE; ia act de hotărârea Comisiei de a monitoriza, în calitate de gardian al tratatelor, situația din Polonia și acțiunile întreprinse în urma recomandărilor sale de către autoritățile poloneze, continuând, în același timp, să ofere Poloniei sprijinul său deplin pentru a identifica soluții adecvate pentru consolidarea

statului de drept;

7. îndeamnă parlamentul și guvernul polonez să pună în aplicare pe deplin toate recomandările Comisiei Europene și ale Comisiei de la Veneția și să se abțină de la efectuarea oricărei reforme care ar pune în pericol respectarea statului de drept, în special independența sistemului judiciar; solicită, în acest sens, amânarea adoptării oricăror legi până la realizarea de către Comisia Europeană și Comisia de la Veneția a unei evaluări adecvate;
8. invită guvernul polonez să respecte ordinul temporar al Curții de Justiție a UE din 27 iulie 2017 în cauza C-441/17 și să suspende imediat exploatarea forestieră la scară largă din pădurea Bialowieza, care riscă să cauzeze daune grave și ireversibile acestui sit care face parte din patrimoniul mondial al UNESCO; invită guvernul polonez să oprească returnările expeditivă în Belarus, pentru a se conforma ordinelor intermediare obligatorii ale Curții Europene a Drepturilor Omului din 8 iunie 2017, precum și să se asigure că orice persoană care își exprimă intenția de a solicita azil sau protecție internațională la frontierele Poloniei se bucură de un acces deplin la procedura de azil din Polonia, în conformitate cu obligațiile internaționale și cu legislația UE;
9. invită guvernul polonez să respecte dreptul la libertatea de întrunire prin eliminarea din legislația actuală referitoare la întruniri a dispozițiilor care acordă prioritate adunărilor „ciclice” aprobate de guvern; îndeamnă autoritățile să se abțină de la aplicarea de sancțiuni penale persoanelor care participă la adunări pașnice sau la contrademonstrații și să renunțe la acuzațiile penale împotriva protestatarilor pașnici;
10. invită guvernul polonez să abroge legea privind înființarea unui Institut Național pentru Libertate - Centru pentru Dezvoltarea Societății Civile, care împiedică accesul la finanțarea din fonduri publice al unor grupuri critice ale societății civile și să se asigure că repartizarea fondurilor publice pentru societatea civilă se realizează în mod echitabil, imparțial și transparent, garantând o reprezentare pluralistă;
11. își exprimă îngrijorarea cu privire la relatările din mass-media legate de supravegherea de către poliție a liderilor opoziției și ai societății civile și solicită autorităților poloneze să investigheze aceste informații și să respecte pe deplin viața privată a tuturor cetățenilor;
12. invită guvernul polonez să adopte o poziție fermă în materie de drepturi ale femeilor și fetelor, punând la dispoziție mijloace contraceptive gratuite și accesibile fără discriminare și fără prescripție medicală; în acest context, solicită să se abroge legea care limitează accesul femeilor și fetelor la mijloacele contraceptive de urgență;
13. critică ferm orice propunere legislativă care ar interzice avortul în cazul în care ar exista malformații grave sau mortale ale fătului; subliniază că accesul universal la sănătate, inclusiv la sănătatea sexuală și reproductivă și la drepturile conexe, este un drept fundamental al omului; își reafirmă hotărât sprijinul față de organizațiile pentru drepturile femeilor, pentru că acestea au făcut recent obiectul unor acțiuni în instanță;
14. invită guvernul polonez să respecte toate dispozițiile referitoare la statul de drept și la drepturile fundamentale consacrate în tratate, în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în Convenția europeană a drepturilor omului și în standardele internaționale în domeniul drepturilor omului și să se angajeze în dialog direct cu

Comisia;

15. invită Comisia să informeze Parlamentul în mod regulat, temeinic și transparent cu privire la progresele realizate și la acțiunile întreprinse;
16. consideră că situația actuală din Polonia prezintă un risc clar de încălcare gravă a valorilor menționate la articolul 2 din TUE; însărcinează Comisia să pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne să elaboreze un raport specific, în conformitate cu articolul 83 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul său de procedură, cu scopul de a organiza un vot în ședința plenară pentru a adopta o propunere motivată prin care să se solicite Consiliului să acționeze în temeiul articolului 7 alineatul (1) din TUE;
17. reiterează necesitatea unui proces regulat de monitorizare și de dialog cu participarea tuturor statelor membre, în scopul protejării valorilor fundamentale ale UE, și anume democrația, drepturile fundamentale și statul de drept, proces care să implice Consiliul, Comisia și Parlamentul, astfel cum s-a propus în Rezoluția Parlamentului din 25 octombrie 2016 conținând recomandări adresate Comisiei referitoare la crearea unui mecanism al UE pentru democrație, statul de drept și drepturile fundamentale¹ (Pactul UE pentru DSF);
18. cere guvernului polonez să ia măsurile adecvate și să condamne marșul xenofob și fascist care a avut loc la Varșovia, sâmbătă, 11 noiembrie 2017;
19. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Comisiei și Consiliului, președintelui, guvernului și parlamentului Poloniei, precum și guvernelor și parlamentelor statelor membre, Consiliului European și OSCE.

¹ Texte adoptate, P8_TA(2016)0409.